

Schoon BLIJVEN IN EEN MODDERBAD

Extremistisch, streng, en zelfs gevaarlijk: dat is hoe veel mensen salafisten zien. Maar voor de aanhangers van deze stroming is het simpelweg de meest zuivere vorm van de islam. Hoe staan salafi's in het leven?

TEKST Joas Wagemakers BEELD Shutterstock

Flinke baarden, dichte sluiers en lange gewaden: salafisten zien er in de ogen van veel Nederlanders uit als gevaarlijke radicalen met extreme ideeën. Beruchte aanhangers van deze stroming, zoals Osama Bin Laden en Mohammed B., de moordenaar van Theo van Gogh, maken het imago er niet beter op. Maar voor salafi's zelf is het leven in Nederland niet gemakkelijk. Het lijkt een beetje op proberen schoon te blijven in een modderbad: je leeft in een wereld waarin mensen dingen doen, denken, vragen en willen die volledig haaks staan op de religieuze 'zuiverheid' die je zelf nastreeft.

Besmetting

Het salafisme is een fundamentalistische stroming binnen de islam die is geïnspireerd op de begintijd van de islam. Volgens de gelovigen zijn de eerste

Zij gebruiken al-wala wa-l-bara om hun levensstijl zuiver te houden

generaties moslims de beste moslims geweest die ooit hebben bestaan vanwege hun nabijheid tot Mohammed. De islam die zij vertegenwoordigen is in de ogen van salafi's dan ook de meest zuivere vorm van de godsdienst denkbaar. Een ideologisch instrument dat salafi's gebruiken om hun levensstijl zuiver te

WAT IS SALAFISME?

Het salafisme is een fundamentalistische stroming binnen de islam. Salafi's zien de eerste generaties moslims als uitgangspunt voor hoe de islam beleden moet worden. Alleen de Koran zelf en de uitspraken van de profeet Mohammed worden door hen als gezaghebbend gezien. Het salafisme wordt in Nederland vaak gelijkgesteld aan moslim-extremisme, maar dit klopt niet. Eén van de stromingen in het salafisme predikt de radicale islam van al-Qaida en andere gewelddadige moslimbewegingen. Maar er zijn ook salafisten die terrorisme juist afwijzen, omdat volgens hen in de Koran staat dat Mohammed en zijn tijdgenoten dit middel ook niet gebruikt hebben.

< Een eerbetoon aan de slachtoffers van de aanslag op Paris Charlie Hebdo. Waar Islamistisch terroristen 12 medewerkers op 7 januari 2015 doden.

Het geloof mag niet ‘besmet’ worden met de gebruiken, tradities en rituelen van anderen

houden is het concept *al-wala wa-l-bara* (loyaliteit en afkeuring). Dit begrip duidt op de noodzaak die salafi's zien om enerzijds loyaal en trouw te zijn aan God, de islam en andere moslims, en om anderzijds alles wat daar van afwijkt af te keuren. Door volgens dit principe te leven kunnen salafi's ervoor zorgen dat hun geloof en levensstijl niet ‘besmet’ worden met de gebruiken, tradities en rituelen van anderen. Salafi's ontleen dit concept aan de Koran, waar bijvoorbeeld in soera 5:51 staat: “... Neemst joden en christenen niet tot medestanders. Zij zijn onderling medestanders. Wie van jullie zich als medestander bij hen aansluit, die behoort bij hen...”. Op koranverzen als deze baseren salafi's hun idee dat ze alleen loyaal moeten zijn aan geloofsgenoten en ver weg moeten blijven bij andersdenkenden, tenzij men wil proberen hen over te halen moslim te worden.

Gastvrij

Nu kukt dit misschien de indruk dat salafi's vervelende of zelfs vijandige mensen zijn. Toch is dit niet zo. Belangrijke salafistische geleerden hebben gesteld dat ‘afkeuring’ van andersdenkenden niet betekent dat je ze respectloos moet behandelen en mijn eigen ervaringen met salafi's zijn ook vrijwel zonder uitzondering positief. Sterker nog, ik ben bij menig salafi uiterst hartelijk en gastvrij ontvangen. Desondanks ligt in het concept *al-wala wa-l-bara* wel een zekere vijandigheid op de loer; richt men zich niet tegen bepaalde personen, dan toch wel tegen bepaalde gebruiken en denkwijzen die mogelijk op zich niet verkeerd zijn, maar wel een opstapje kunnen vormen naar zaken waarvoor dat wel geldt.

Paashaas

Want waar trek je de grens? Voor moslims staat de kruisiging en opstanding van Jezus Christus zoals christenen dat geloven haaks op hun eigen doctrines. Maar betekent dat ook dat je bijvoorbeeld een feest als Pasen helemaal zou moe-

ten mijden, zelfs als het alleen maar gaat over gekleurde eieren en de paashaas? Moslims denken hier heel verschillend over. De meesten gaan hierin veel minder ver dan salafi's, die uitspraken als ‘fijne paasdagen’ of ‘prettige kerst’ zien als vormen van loyaliteit aan niet-moslims, in plaats van de afkeuring die ze juist zouden moeten laten blijken. Toch denken ook salafi's zelf heel verschillend over *al-wala wa-l-bara*.

Zuivering

De meeste salafi's richten zich sterk op de leer van hun geloof en de prediking daarvan en beperken zich in hun toepassing van de ‘afkeuring’ tot het mijden van niet-islamitische feestdagen, het weigeren van niet-islamitische namen voor hun kinderen, het afwijzen van niet-islamitische kleding, enzovoort. Zij gebruiken *al-wala wa-l-bara* voornamelijk om hun levensstijl zuiver te houden en blijven daarom veelal weg bij alles wat hen daar vanaf kan houden.

Maar er zijn ook salafi's die stellen dat ‘loyaliteit en afkeuring’ ook op staatsniveau zou moeten gelden. In hun ogen zou een islamitische staat geen diplomatieke, economische of militaire banden mogen hebben met niet-moslimlanden, zeker niet wanneer zulk soort relaties aangewend worden tegen andere islamitische landen. Deze salafi's gebruiken *al-wala wa-l-bara* dus als politiek ‘zuiveringsmiddel’.

Weer andere salafi's gaan nog een stap verder en beweren dat volledige loyaliteit aan God betekent dat je ook geen niet-islamitische wetten mag accepteren. Staten die dat wel doen moeten in hun ogen eigenlijk met geweld bestreden worden. *Al-wala wa-l-bara* wordt door hen dus als revolutionaire ‘zuivering’ gebruikt tegen staten die in hun ogen niet islamitisch genoeg zijn.

Omstreden

Al-wala wa-l-bara is dus een omstreden concept. Ook veel moslims vinden afkeuring van allerlei ogenschijnlijk onschuldige zaken te ver gaan. Daar komt nog bij dat salafi's het over de toepassing van *al-wala wa-l-bara* onderling ook niet eens zijn. Hoewel men dus de noodzaak ziet zich ‘schoon’ te houden in het midden van van andersdenkenden, verschillen salafi's met elkaar over hoe men zich het beste kan ontdoen van die ‘vuiligheid’. 📌

‘IEDEREEN HEEFT EEN MENING OVER DE ISLAM’

Waarom koos je voor de opleiding Islamstudies? ‘Ik studeerde Journalistiek in Tilburg toen ik Petra

Stienen in een tv-programma zag. Zij is arabist en werkte toen op de ambassade in Caïro. Haar keuze voor het Midden-Oosten en Arabisch sprak me aan. Ik wilde meer uitgedaagd worden dan in mijn toenmalige studie en het Midden-Oosten was en is een heel actueel onderwerp waar ik eigenlijk niet veel over wist.’

Wat maakt de opleiding interessant?

‘De opleiding biedt een goede combinatie tussen verschillende vakgebieden. Politiek, taal, cultuur, geografie, religie en geschiedenis komen allemaal aan bod. Je leert hoe het Midden-Oosten zich ontwikkeld heeft, de invloed van het Westen op het gebied en waarom er tegenwoordig zoveel conflicten ontstaan.’

MENSEN REAGEREN HEEL VERSCHILLEND OP MIJN STUDIE. ZE ZIJN VERBAASD, VERRAST, GESCHOKT EN SOMS NEGATIEF

Mensen reageren heel verschillend op mijn studie. Ze zijn verbaasd, verrast, geschokt en soms negatief. Het belangrijkste is denk ik dat je deze studie doet omdat het jou interessant lijkt en omdat je wil leren over een gebied waar veel mensen een mening over hebben, maar waar maar weinigen echt veel over weten.’

Wat vind je het leukste onderdeel van de opleiding?

‘De actualiteit van de studie en de goede discussies die je kan voeren met medestudenten en docenten. Daarnaast leer je een nieuwe taal (Arabisch) en word je uitgedaagd mee te denken in de lessen.’

Hoe is het contact met medestudenten?

‘Heel goed. De faculteit is klein en knus en daardoor heb je veel contact met medestudenten, docenten en studenten van andere studies zoals Religiestudies, Theologie en Filosofie.’

Ben je zelf moslim?

‘Nee’

Wat wil je na je studie doen?

‘Ik heb de overstap van Journalistiek naar Islamstudies gemaakt om me meer te specialiseren. Ik zou daarom graag iets met (beeld-)journalistiek doen in het Midden-Oosten.’ 📌

Guusje van den Ouweland

LEEFTIJD 21 jaar

STUDIE

3e jaar / bachelor

WOONPLAATS Nijmegen

MEER WETEN OVER GUUSJE, EN HOE ZE HAAR STUDIE INVULT?

Bekijk het filmpje op www.ru.nl/bachelor/islamstudies